

Juryrapport

Inleiding

Het Mensa Fonds – opgericht in 2013 - heeft ten doel:

- a. het verwerven en verspreiden van kennis met betrekking tot hoge algemene intelligentie (veelal benoemd als hoogbegaafdheid), belangenbehartiging ten behoeve mensen met een hoge algemene intelligentie en aanmoediging van bijzondere prestaties door of ten behoeve van mensen met een hoge intelligentie binnen Nederland of in samenwerking met Mensa Fondsen in andere landen; en
- b. het verrichten van alle verdere handelingen die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn.

De jaarlijkse uitreiking van de Mensa Fonds awards, inmiddels voor de 3^e maal, is hiervoor een belangrijk instrument. Awards worden toegekend aan individuen of organisaties die een bijzondere rol hebben gespeeld in het leven van mensen met een hoge algemene intelligentie in 3 categorieën: Maatschappij, Onderwijs en Werk. Drie speerpunten zijn van groot gewicht voor het toekennen van individuele awards:

1. Zichtbaar maken van de betekenis van hoge algemene intelligentie voor de samenleving
2. Steunen van best practices om zeer hoge intelligentie optimaal te benutten
3. Bijdragen aan een positieve beeldvorming over hoogbegaafdheid en maatschappelijke kansen.

Uit een groot aantal bijzondere voordrachten die via de Mensa Fonds website werden ingediend, koos de jury ook voor 2015 9 bijzondere genomineerden uit. Dit rapport beschrijft waarom deze kandidaten genomineerd zijn. De bekendmaking van de award winnaars vindt plaats op zaterdagmiddag 7 november a.s.

Categorie Werk

1 Danielle Krekels

Danielle Krekels is de bedenker van een methode waarmee onder meer iemands hoogbegaafdheid concreet wordt gemaakt (de methode werd niet gemaakt om HB te detecteren, maar had wel dit belangrijke neveneffect). Deze KernTalentedmethode heeft al vele hoogbegaafden geholpen om duurzaam een plek in het werkzame leven te vinden. Zij heeft er gedurende 25 jaren zonder enige vorm van subsidie aan gewerkt. Zij publiceerde er 2 boeken over en wordt regelmatig als spreker gevraagd op congressen en symposia.

Danielle Krekels ontdekte de methode in 1989 bij het zoeken, screenen en selecteren van ingenieurs. Ingenieurs bleken een verrassend vergelijkbare speelvoorkeur te hebben in hun kindertijd. Deze vaststelling was de aanleiding voor verder onderzoek. Danielle Krekels ondervond dat je favoriete kinderspelletjes alles zeggen over je dieperliggende, natuurlijke talenten. Ze ontdekte 23 KernTalented, met elk hun eigen specifieke componenten.

Wereldwijd ruim 10.000 analyses met diepte-interviews leidden tot de ontwikkeling van een online vragenlijst met een hoge betrouwbaarheidsindex.

KernTalenten weerspiegelen je aard, je potentieel én je intrinsieke motivatie. KernTalenten zijn je natuurlijke aanleg, je set van sterke en minder sterke eigenschappen. Ze bepalen meteen ook de mogelijkheden waarover je beschikt: je originele potentieel, je aangeboren sterktes en zwaktes. Samen vormen ze de 'blauwdruk' van je persoonlijkheid. Deze bevindt zich nog onder de laag van klassieke talenten, aanleg, competenties en vaardigheden. Externe factoren beïnvloeden de ontwikkeling van je persoonlijkheid. Maar je echte kern: 'de aard van het beestje' verandert nooit wezenlijk. Je 'blauwdruk' is dus niet beperkend of compleet determinerend, maar geeft toch wel de grenzen aan van je ontwikkelingsmogelijkheden en je zin er iets mee te doen: je maximale positieve rekbaarheid.

Met deze KernTalenten methode van Danielle Krekels komt er veel inzicht in de talenten van hoogbegaafden. Daarmee wordt een grote bijdrage geleverd in het herkennen, erkennen én inzetten daarvan in de werkomgeving.

2 Rianne van de Ven

Rianne van de Ven heeft sinds 2007 een coachpraktijk voor hoogbegaafde volwassenen en adviseert als consultant het bedrijfsleven hoe beter om te gaan met het thema hoogbegaafdheid. Dit doet zij naast haar parttime dienstverband als business analist bij een grote Nederlandse bank. Tevens is zij eigenaar van het HB-forum en organiseert zij met enige regelmaat bijeenkomsten voor volwassenen die hoogbegaafd zijn of vermoeden dat te zijn.

Zij levert een bijdrage aan de emancipatie van hoogbegaafden door enerzijds aanpassing van de omgeving - in de vorm van meer maatschappelijk begrip - en anderzijds verbetering van het zelfbeeld en de vaardigheden van hoogbegaafde volwassenen zelf.

In haar bedrijf coacht zij hoogbegaafden, adviseert werkgevers, is voorzitter van de stichting Instituut Hoogbegaafdheid Volwassenen (www.IHBV.nl), verzorgt lezingen, workshops en trainingen en bevordert onderling contact van hoogbegaafden door een internetforum (<http://www.hb-forum.nl>), de organisatie van HB-bijeenkomsten en deelname in organisatie en financiële ondersteuning van het jaarlijkse IQconnect weekend. Zij geeft interviews over hoogbegaafdheid in diverse tijdschriften, en ondersteunt diverse andere HB-gerelateerde activiteiten.

Rianne van de Ven heeft jaren geleden het concept bedacht dat hoogbegaafde volwassenen behoefte hebben aan contacten met andere hoogbegaafden, gecombineerd met advies. Dat bracht haar op het idee van zogenaamde HB cafés. Zij heeft dit belangeloos opgezet en was zelf bij deze HB cafés aanwezig om waar nodig gesprekken te voeren. Dit bleek een groot succes, mensen kwamen uit het hele land en zelfs uit België.

Bij de oprichting van het IHBV in 2010 schonk Rianne de naam 'HB café' aan het Instituut Hoogbegaafdheid Volwassenen IHBV. Daar is het HB-café inmiddels op 7 plaatsen in Nederland een terugkerende activiteit.

Zij levert met al deze activiteiten een zeer positieve bijdrage aan het welbevinden van hoogbegaafde volwassenen.

3 Helmer van Weelderen

Helmer van Weelderen heeft in 2010 de LinkedIn Community “Ontdek je Hoogbegaafdheid” opgericht. Een community die nu bijna 1000 leden telt. Als onderdeel van deze community heeft hij in 2012 ook de subcommunity Hoogbegaafd en Vrouw Zijn opgericht en deze aan een vrouw kado gegeven. Deze community telt inmiddels bijna 200 leden.

Sinds 2011 werkt hij vanuit zijn eigen bedrijf ‘Frisse Blik Advies’ aan de emancipatie en bewustwording van onze neurodiversiteit. Om zo doende aandacht vrij te maken voor allerlei ándere latent in de mens aanwezige buiten gewone intelligenties. Om deze helder te krijgen én om ze alsnog een plaats te geven.

De LinkedIn Community ‘Ontdek je Hoogbegaafdheid’ is gericht op volwassenen die een vermoeden hebben dat ze hoogbegaafd zijn. Mensen kunnen er drempelloos lid van worden, rondkijken, meedoen of toch weer weg gaan. De subtitel luidt niet voor niets: Ontdek je Hoogbegaafdheid. Bewust worden, bewust zijn, bewust doen! Vanuit die insteek hoopt deze LinkedIn Groep toe te werken naar een grootschaliger bewustwording op dit vlak. Helmer noemt zichzelf een ‘neurooom’. En hij wil zich daarmee puur op de scheppende levensenergie in de mens zélf richten die in beginsel bij iedereen reeds in overvloed aanwezig is. Daarmee wil hij zich ook pál tegenover de econoom positioneren die juist uitgaat van het geld (i.c. gestolde menselijke energie) en continue schaarste in de systemen waar wij als mens onderdeel van uitmaken. Het is Helmer van Weelderen’s persoonlijke missie om zoveel mogelijk mensen die vanwege hun buiten-gewone intelligentie een stagnatie in hun persoonlijke ontwikkeling hebben opgelopen zo vroeg mogelijk in hun leven alsnóg in hun element te brengen.

Door al zijn opgedane inzichten hierover breeduit te communiceren hoopt hij dat hoogbegaafden elkaar onderling beter zullen gaan vinden, dat zijn eigen “neurale gebruiksaanwijzing beter zullen door kunnen krijgen en dat zij beter met hun hoogbegaafdheid kunnen leren omgaan.

Want statistisch gezien zijn enkele honderdduizenden mensen in Nederland hoogbegaafd. En is slechts een klein deel daarvan is zich wérkelijk bewust van zijn neurale geaardheid het enorme potentieel wat dit met zich mee kan brengen.

Voor zijn inspanningen om hoogbegaafde volwassenen meer tot zichzelf te brengen – opdat ze van daaruit beter kunnen functioneren in onze samenleving, wordt Helmer van Weelderen genomineerd voor een Award in de categorie ‘Werk’.

Categorie Maatschappij

1 Lavinia Meijer

Lavinia Meijer is ongetwijfeld Nederlands best bekende harpiste en zette de harp als veelzijdig solo-instrument op de kaart. Zij is de winnares van vele awards, waaronder de Nederlandse muziekprijs in 2009 en de Edisons Publieksprijs voor klassieke muziek in 2012. Juist omdat alle meisjes om haar heen piano speelden, koos Lavinia voor de harp. Haar drang om de beste te zijn overwon haar verlegenheid en faalangst en ze slaagde cum laude voor haar bachelor en master aan het conservatorium. Hierna speelde ze onder andere voor het Residentie Orkest en het Seoul Philharmonisch Orkest.

Als kind twijfelde ze aan haar intelligentie, maar haar basisschoolleraar had het vermoeden dat ze hoogbegaafd was waarop ze een IQ-test deed. Uit deze test bleek dat ze hoogbegaafd was. Met het TV-programma Pavlov ging ze verder op onderzoek uit en ontdekte dat haar visuele inzichten, waarmee ze in het toppercientiel van 99,6 zat, een grote invloed hebben op hoe ze muziek maakt. Op latere leeftijd wilde ze weten of ze dit nog steeds was, dus deed ze de Mensa toelatingstest. Ook hier scoorde ze weer hoog en werd ook lid van de vereniging Mensa. Hoewel ze haar hoogbegaafd zijn, in haar eigen woorden, niet van de daken schreeuwt, schaamt ze zich er ook niet voor. Zij experimenteert met verschillende kunstvormen, wil zich niet in een hokje laten zetten en komt regelmatig met vernieuwende projecten.

Lavinia Meijer is een goed voorbeeld van een hoogbegaafd persoon die het maatschappelijk ver geschopt heeft.

2 Peter Riezebos

Tijdens zijn schooltijd stond Peter Riezebos niet bepaald bekend als 'de beste student van de klas'. Hij ging regelmatig de confrontatie aan met zijn leerkrachten, die vonden dat hij beter zijn best moest doen, en Peter werd hierdoor vaak de klas uitgezet. Dit was vooral wegens gedragsproblemen vanuit het niet begrijpen van lesstructuren of het niet accepteren hiervan. Het conflict met de docent had vaak ethische motieven. Daarbuiten had hij sterk behoefte aan flexibiliteit en proactieve participatie, in plaats van de destijds dominante passieve variant.

Hij kreeg een MAVO-advies. Zijn schoolprestaties waren gemiddeld, echter sociaal emotioneel zouden er problemen zijn, aldus de meester destijds. Dit valt nu te betwijfelen, maar kwam destijds vooral voort uit de continue conflicten, het dagelijks op de gang moeten staan en problematiek met sociale interactie. Na de MAVO lukt het Peter niet een vervolgopleiding af te maken. Uiteindelijk verlaat hij depressief het schoolsysteem. Tijdens zijn therapie wordt bij Peter o.a. ADHD vastgesteld. Hij begint weer aan een onderwijstraject en deed 4 propedeuses, 3.5 bachelor, het honneursprogramma voor excellente studenten, 3 masters, 2 extra minors, een extra premaster en nog wat extra curriculaire pakketten. Binnen sommige modules, deed hij alle vrije keuzemodules en m.b.t. mijn bachelors heeft hij voor iedere diploma ruimschoots meer studiepunten behaalt. Hij haalt niet alleen meer dan 800 studiepunten, hij is ook extra-curriculair druk bezig. Hij is lid van vele commissies en verenigingen en is politiek en maatschappelijk betrokken. Voor zijn uitzonderlijke prestaties ontving hij een extra certificaat van de rector van de Universiteit Twente.

De tijdens zijn studie opgebouwde internationale connecties en opgedane internationale ervaringen, waaronder een onderzoek aan Harvard, breiden zich na zijn studies verder uit. Zo is Riezebos momenteel bezig met een PhD. onderzoek naar onderwijstechnologie bij de East China Normal University (ECNU) in Shanghai. Als hij hier mee klaar is zal hij de eerste westerling zijn die promoveert aan de ECNU.

Peter Riezebos is een schoolvoorbeeld van een intelligent iemand die niet tot zijn recht kwam in het onderwijssysteem.

Wat hij ons laat zien is dat het mogelijk is om op te klimmen van de MAVO tot Harvard en verder.

3 Philip Freriks

Philip Freriks is de afgelopen jaren met name bekend geworden in zijn rol van TV-presentator van diverse programma's die geassocieerd worden met slimheid en intelligentie. Mede dankzij zijn eigen wijze van presenteren slaagt hij er in deze begrippen op een onbezorgde en onbezwaarde wijze onder de aandacht van de mensen te brengen. Het meest bekend van hem zijn in deze "het Groot Dictee der Nederlandse Taal" en de TV-quiz "De slimste mens van Nederland". Bij zijn presentatie van "het Groot Dictee der Nederlandse Taal" weet hij de mensen thuis mee te nemen in een intellectuele uitdaging. Het TV-programma "De slimste mens van Nederland" is mede door hem meer dan een quiz, het is een programma waarin op een luchtige wijze aandacht wordt gevraagd voor het feit dat er verschillen zijn tussen de mensen en dat het om meer gaat dan alleen simpele feitenkennis. De opmerkelijke titel "de slimste mens" roept bij een groot publiek de associatie op dat er zoiets bestaat als de slimste mens. In feite wordt met deze naam een publiek getrokken dat geboeid raakt door de subjectieve associaties van slim; bedachtzaam, intelligent, schrander, verstandig, uitgeslagen, gewiekst etcetera. Zijn wijze van presenteren brengen deze begrippen op een laagdrempelige wijze in de huiskamer, relativerend, luchtig en laagdrempelig waarbij de kijker uitgedaagd wordt mee te doen en na te denken over "slim zijn". Het begrip "slim zijn" kan maatschappelijk gezien nog steeds verder worden uitgebouwd als een begrip dat op positieve wijze geassocieerd wordt met waardering, ontwikkeling van talent, persoonlijke ontwikkeling. Philip draagt bij aan het uitbouwen van de positieve verbindingen tussen de elementen die met slimheid en een hoge intelligentie te maken hebben.

Door deze bijdrage aan het maatschappelijke bewustzijn wordt Philip Freriks genomineerd voor een award.

Categorie Onderwijs

1 Anita Wuestman

Anita Wuestman is de oprichter en drijvende kracht achter SquibS, een organisatie die hoogbegaafde jongeren bij elkaar brengt en activiteiten met ze organiseert. Het verkeren in een peer-omgeving is voor alle kinderen, jongeren en (jong)volwassenen heel belangrijk. Hoogbegaafden hebben een kleine peer-groep en daarom zijn initiatieven als SquibS onontbeerlijk voor deze jongeren om hun "soortgenoten" te kunnen vinden. Anita is een kleine zelfstandige met een bedrijf (Hoog-Begaafdheid) dat zich specialiseert in professionalisering van onderwijs aan hoogbegaafde leerlingen, alsmede coaching van hoogbegaafde kinderen en jongeren. Zij is oprichter van de beroepsvereniging van ECHA Specialists in Gifted Educatie, ECHA-Nederland.

Zij zet zich al bijna 20 jaar in voor hoogbegaafde kinderen en jongeren in het onderwijs. Dat begon op een kleindorpse basisschool toen bleek dat het lang niet vanzelfsprekend is dat hoogbegaafde jongeren de kans krijgen om zich tot autonome, onderzoekende en creatieve individuen te ontwikkelen. Het bracht haar de afgelopen jaren met een groep hoogbegaafde middelbare scholieren naar Münster, Dubai en Beijing om daar traditionele academische conferentiezalen te ontroeren met schitterende, inspirerende en persoonlijke presentaties door de jongeren zelf.

Mede dankzij haar komen een aantal voormalig depressieve hoogbegaafde jongeren hun bed weer uit om hun verhaal te vertellen, krijgen zowel onder- als toppresterders een podium om zichzelf in hun kracht te laten zien, organiseren basisschoolkinderen zelf meetings met hoogleraren en vormen zij een hechte groep die samen een breed scala aan activiteiten ontplooiën. Zij is mede-ontwikkelaar van de zelfsturende onderzoeks aanpak: Jonge Speurders, op Expeditie met Zoekie. Leerlingen starten aan de hand van hun Avatar Zoekie een expeditie naar zichzelf (wie ben ik en wat kan ik) en gaan vervolgens zelfstandig op onderzoek aan de hand van een zelf gekozen vraag. De aanpak Jonge Speurders, op Expeditie met Zoekie is het fundament voor Talentbeleid en professionalisering op scholen van SKBG-Cluster Voorst.

Het gaat haar niet om schoolcijfers, citotoetsen of IQ-testen, het gaat haar om het ontwikkelen van zelfstandige individuen die hun talent inzetten voor wat hem/haar persoonlijk motiveert, of dat nu gaat om promoveren, zingen, gamen of reizen, omdat ze gelooft dat een onbenutte intrinsieke motivatie nooit tot echt geluk en echte autonomie leidt.

2 Dorien Kok

Dorien Kok werkt als zelfstandige met een bedrijf (I-Carus) waar kinderen en hun ouders worden geholpen als onderwijs en het kind niet bij elkaar passen. Zij coacht en traint leerlingen met leerproblemen, gedragsproblemen, ontwikkelingsproblemen en begaafdheid. Zij begeleidt ouders met bijzondere kinderen en zij geeft trainingen aan scholen. Haar droom is het opzetten van een school waar alle kinderen welkom zijn, mét hun bijzonderheden. Deze zgn. "Omniumschool" wordt met input van allerlei experts ontwikkeld en staat inmiddels op het Plan van Scholen in Almere. <http://Omniumschool.nl>

Naast haar bedrijf zet Dorien zich in voor onderzoek en kennisverspreiding over het kind met een ontwikkelingsvoorsprong. Met haar onderzoeksgroep stichting "360 graden view" heeft ze o.a, voortgekomen uit de werkgroep Excellentie voor het Ministerie van Onderwijs, onderzoeksresultaten kunnen presenteren over heeft ze het belang van vroegsignalering op de kaart gezet voor deze kwetsbare groep kinderen. Niet alleen het onderpresteren is het issue, ook het trekken van verkeerde conclusies over een kind omdat veel scholen niet weten hoe en wat ze moeten signaleren en hoe ze die signalen moeten lezen. Dorien heeft, samen met collega's uit het hele land, vele uren gestoken in de website Ontwikkelingsvoorsprong.info die een duidelijk startpunt is geworden betreffende vroegsignalering en ontwikkelingsvoorsprong. Tijdens haar voorzitterschap van 360grView stond ook het consultatiebureausysteem voor signaleren (van Wiechenschema) hoog op de agenda. Website: 360grView.nl

Dorien is een sterke verbinder van ouders met andere ouders, onderzoekers met doelgroepen, experts met novicen.... Ze twittert en post vaak en ook als je "live" contact met haar zoekt, vindt Dorien altijd wel even tijd om je te woord te staan. Ze speelt een actieve rol richting het starten van onderzoek en het verspreiden van informatie via haar kindercoachblog (website: Kindercoachblog.nl)

Als Dorien Kok iets voor elkaar wil krijgen, dan gaat ze er helemaal voor. Haar gedrevenheid gebruikt ze ten goede van het kind. Startpunt voor haar is het eigen verhaal van ieder van haar 3 hoogbegaafde kinderen.

3 Maja Vermeulen-Heinsius

Als persoonlijk begeleider van leerlingen op het Zuyderzee college in Emmeloord heeft zij meerdere mensen onder haar hoede genomen. Zij heeft hen geleerd over intelligentie, over omgaan met mensen, maar ook jezelf te leren kennen. Hoe intelligentie een last, een gift, een beperking en een talent kan zijn. Door haar inspirerende, persoonlijke en persoonsgerichte aanpak kijken mensen, oud-leerlingen en inmiddels volwassen, met zeer veel waardering terug op haar bijdrage in hun persoonlijke ontwikkeling.

Het onderwijs opent de deuren voor vele mensen, zij heeft individuele mensen geholpen naar binnen te stappen.

Zij keert zich niet af van leerlingen met accenten van agressiviteit, autisme of vermoede hoog-intelligentie. De persoonlijke verhalen over haar zijn een voorbeeld voor anderen die in het onderwijs werkzaam zijn en een stapje extra doen voor leerlingen/studenten met wie het even niet zo goed gaat. Mensen moeten nu eenmaal leren zichzelf te zijn en de interactie aan te gaan met anderen. Dat is een leerproces dat ingevuld wordt door een docent die “de extra mile doet”.

Inmiddels is zij gepensioneerd. Deze award is de uiting van waardering voor al haar inspanningen om leerlingen met talenten te motiveren deze te gebruiken.